

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету/навчально-наукового інституту)
Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва
(назва кафедри, що забезпечує викладання)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

Євгенія НОВАК

“*Євгенія Новак*” 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ЖИВОПИС, КОЛЬОРОЗНАВСТВО

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

Освітньо-професійна

програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Спеціальність Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

Мова навчання українська

Чернівці 2025 рік

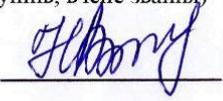
Робоча програма навчальної дисципліни «Живопис, кольорознавство» **складена відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»**

Розробник (ки): Толошняк Олександр Вікторович - ас. кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

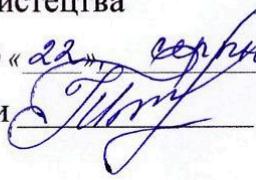
Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни: Толошняк Олександр Вікторович - ас. кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

(П.І.Б. викладача (ів), посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП **Наталія ГАТЕЖ**

Затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол No 2 від «22» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол No 1 від «25» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Оксана ГАЛУНКА**

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Живопис, кольорознавство» є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Вона спрямована на формування базової художньої освіти у сфері образотворчого мистецтва та ґрунтується на всебічному опануванні засобів і прийомів зображення навколишньої дійсності.

Вивчення дисципліни орієнтоване на підготовку кваліфікованого фахівця та розвиток творчої особистості, здатної реалізовувати художні завдання відповідно до естетичних і культурних потреб сучасного суспільства. Цьому сприяє методично вибудована система навчальних завдань, яка забезпечує послідовне оволодіння живописними техніками та прийомами і формує здатність студентів у подальшій професійній діяльності ефективно розв'язувати різноманітні творчі завдання.

Робоча програма освітньої компоненти «Живопис, кольорознавство» визначає мету і завдання вивчення дисципліни, окреслює перелік загальних і фахових компетентностей, програмні результати навчання, критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти та інші ключові структурні елементи.

Мета навчальної дисципліни:

- Формування професійних знань, умінь і навичок, необхідних для реалізації творчого задуму засобами живопису;
- Розвиток колористичного мислення, образного бачення та здатності передавати художній образ живописними засобами;
- Засвоєння методів роботи, принципів організації живописного процесу та основних технік живопису.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є живопис як вид образотворчого мистецтва, що сприяє інтелектуальному розвитку, формуванню відчуття гармонії, пластики та кольору, а також пов'язаний із передачею зорових образів шляхом змішування та нанесення кольорових фарб на площину з метою створення об'ємно-пластичних і просторових ілюзій.

Пререквізити. Для ефективного засвоєння дисципліни здобувач вищої освіти має опанувати або вивчати паралельно такі навчальні дисципліни, як «Рисунок», «Перспектива», «Пластична анатомія».

Постреквізити. Навчальна дисципліна «Живопис, кольорознавство» є базовою для подальшого опанування дисциплін «Реставрація», «Професійна майстерність», «Композиція», та забезпечує формування відповідних фахових компетентностей і програмних результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Компетентності та програмні результати навчання згідно ОП.

У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей та програмних результатів:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого

мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 4. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

Знати:

- матеріали, техніки та прийоми олійного живопису, принципи та методи реалістичного живописного зображення;

- методiku виконання живописного твору;

- закономірності повітряної перспективи, особливості колориту, матеріалів та технік живопису;

- виражальні і виразні засоби, професійну термінологію, етапи та методiku виконання зображення;

- теоретичні основи образотворчої грамоти для застосування комплексного художнього підходу у створенні цілісного образу;

- аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються у живописі.

Вміти:

- застосовувати різноманітні мистецькі техніки, вміти зобразити предмети різної матеріальності, природу;

- використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі, відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології живопису;

- виконувати зображення з натури, по пам'яті, за уявою засобами живопису; працювати співвідношеннями; цілісно бачити, виділяючи головне виразними прийомами; виявляти за допомогою тону форму, об'єм, матеріал, світло і простір; володіти сформованими в процесі вправ професійними навичками зображення;

- визначати й оцінювати образотворчу діяльність у системі часово-зорових мистецтв, володіти образотворчою грамотою, фаховою термінологією, теорією і методикою живопису, вміти аналізувати художні твори за різними критеріями;

- передавати характер освітлення, світлотінь, тон, матеріальність;

- здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел;

- використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою;

- відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики;

- розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання з живопису. розвивати і формувати високопрофесійні якості художника образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, який повинен добре володіти теоретичними знаннями та практичними навичками роботи з натури, а також творчо переосмислювати бачене. Зумовити процес формування у здобувачів освіти високого професійного рівня оволодіння теорією мистецтва живопису та практикою створення живописного зображення образу засобами кольору.

Володіти:

- Техніками та прийомами олійного живопису;

- Основними принципами та методами реалістичного живописного зображення;

- Професійною термінологією, етапи та методику виконання зображення;

- Базовими теоретичними основами образотворчої грамоти для застосовування комплексного художнього підходу у створенні цілісного образу;
- Практичним використанням закономірностей повітряної перспективи, особливостей колориту, матеріалів та технік живопису;
- Теоретичними знаннями та практичними навичками роботи з натури, а також творчо переосмислювати бачене.

В процесі навчання доцільно використовувати ефективну технологію педагогічного рішення завдань професійної методичної підготовки фахівців. Значним компонентом методичного забезпечення процесу формування художніх знань, навичок та вмій, виступає сам малюнок на різних етапах навчання у вузі.

На першому етапі навчання початковий стан живописного малюнка повинен демонструвати: знання студентами процесу зображення, знання живописних засобів виразності, закономірностей образотворчої мови живопису (композиційна організація, кольорові співвідношення, вплив повітряної перспективи та ступеня освітлення на моделювання форми тощо), уміння передавати різницю теплоти кольору, виявляти схожість зображення з натурою, як результат вірного вирішення образотворчих завдань за програмою.

На другому етапі навчання живописне зображення повинно віддзеркалювати рівень знань студентів про закономірності процесу зображення, знань техніко-аналітичної грамоти. Він дає змогу визначити рівень оволодіння способами образотворчих дій, необхідних для рішення програмних завдань. Живописний малюнок повинен свідчити про вміння використовувати знання про внутрішню конструкцію, зовнішню пластику форм та знання засобів вираження і закономірностей зображення на різних етапах його створення.

Малюнок третього, заключного стану повинен свідчити про рівень практичного уміння студентів вирішувати образотворчі завдання, уміння використовувати засоби і застосувати закономірності колірної мови, для відтворення виразної форми-образу будь-якими художніми матеріалами.

Зміст кожної навчальної постановки повинен забезпечувати ясність вирішення завдань, оволодіння образотворчою живописною грамотою, максимально забезпечувати розумово-практичну діяльність студентів.

Підготовка спеціаліста з високим рівнем художньо-живописної та методичної готовності до професійної діяльності, орієнтованого на подальше творче опанування знань, удосконалення практичної майстерності. Цьому сприяє методична послідовність оволодіння живописними прийомами від простого до складного, передбачена системою завдань програми.

**Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	2025/26	3,4	7	210		116			94		Залік, екзамен
Заочна											

**Структура змісту навчальної дисципліни
III - семестр**

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість кредитів /годин											
	денна форма						заочна форма – год.					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	практ./семін	лаб	інд.	с.р.		лекц.	практ./семін	лаб	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. (Натюрморт)												
Тема 1. Тематичний натюрморт, творче вирішення .			20			15						
Разом за ЗМ1			20			15						
Змістовий модуль 2. (Пейзаж)												
Тема 1. Пейзаж з елементами архітектури.			19			16						
Разом за ЗМ2			19			16						
Змістовий модуль 3. (Гіпсова голова)												
Тема 1. Живопис гіпсової голови під впливом кольорового			19			16						

оточення (натюрморт).												
Разом за ЗМ 3			19			16						
Усього годин	105		58			47						

IV - семестр

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість кредитів /годин											
	денна форма – 3.2 кредитів/105 год.						заочна форма – год.					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		лекц	практ./семін	ла б	інд.	с.р.		лекц	практ./семін	ла б	ін д	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. (Портрет)												
Тема 1. Портрет, гризайль.			20			15						
Разом за ЗМ1			20			15						
Змістовий модуль 2. (Портрет натурника в кольорі.)												
Тема 1. Замальовки голови людини.			19			16						
Тема 2. Живопис голови натурника.			19			16						
Разом за ЗМ 2			38			32						
Усього годин	105		58			47						

III семестр

Змістовий модуль 1. Натюрморт

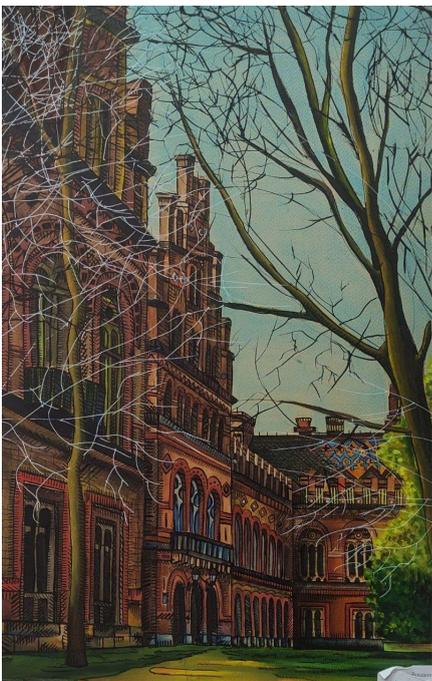
Тема1. Тематичний натюрморт, творче вирішення .

Склад та вимоги до постановки: Група характерних, тематично поєднаних предметів в яскравій кольоровій гамі. Природне, верхнє освітлення що показує об'єм і характер постановки.

Мета: знайти відмінності кольорових відношень і взаємовплив різних за кольором предметів відносно один одного. Знайти характерні ознаки на які робити акцент при стилізації форм. Знаходити найбільш вдале поєднання кольорів не втративши образ предмета.

Розмір: 40x60.

Матеріал: полотно, олійні фарби.

Змістовий модуль 2. Пейзаж.

Тема 1. Пейзаж з елементами архітектури.

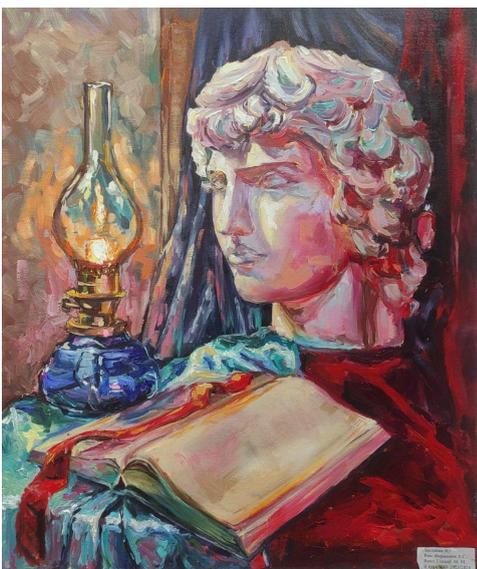
Склад та вимоги до постановки: пейзаж з невеликими частинами архітектурних елементів.

Мета: Створити композицію пейзажу згідно обраного мотиву, передати плановість згідно законів лінійної та повітряної перспективи. Передати пору року, період доби та загальний колорит. Показати вплив денного освітлення на рослинні елементи і архітектурні споруди. Виявити зміну кольору під впливом осіннього середовища.

Розмір: 40x60, 50x50, 60x60

Матеріал: полотно, олійні фарби.

Змістовий модуль 3. Гіпсова голова.

Тема1. Живопис гіпсової голови під впливом кольорового оточення (натюрморт).

Склад та вимоги до постановки: гіпсова голова на кольоровому фоні з холодним або теплим додатковим боковим освітленням (натюрморт).

Мета: передати пропорції, об'єм та характер форми, відтворити вплив різного по теплоті освітлення по відношенню до гіпсової голови. Показати як змінюється колір в різних ділянках гіпсової поверхні при двох джерелах освітлення. Показати матеріальність та зв'язок з середовищем.

Розмір: 40x60 см.

Матеріал: полотно, олійні фарби.

IV семестр

Змістовий модуль 1. Портрет.

Тема 1. Портрет, гризайль.

Склад та вимоги до постановки: натурник з характерними рисами обличчя.

Мета: Відтворити портрет натурника в ахроматичних кольорах. Передати пропорції, об'єм та характер форми засобами тональних співвідношень. Передати цілісність та характер зображення постановки, матеріальність, відтворити стан освітлення середовища, показати взаємозв'язок з середовищем.

Розмір: 40х60.

Матеріал: полотно, олійні фарби.

Змістовий модуль 2. Портрет натурника в кольорі.

Тема 1. Замальовки голови людини.

Склад та вимоги до постановки: постановка формується за змістом згідно обраної теми. Голова людини з різних положень.

Мета: передати засобами кольору основні характерні особливості натури, об'єм та пропорції, виявити вплив освітлення, ракурсу і оточення на голову натурника.

Розмір: 60х80 см.

Матеріал: олійні фарби.

Тема 2. Живопис голови натурника.

Склад та вимоги до постановки: тематична постановка, голова натурника.

Мета: Закріпити уміння вирішувати навчальні завдання композиції, послідовної побудови зображення та ліпку форми засобами кольору, передачу світло-тіньового градування. Передати

матеріальність через тон та фактуру. Показати професійний рівень практичного оволодіння живописними техніками. Передати просторові плани за допомогою виразного тонового зображення, зберігаючи цілісність всього малюнка.

Розмір: 50x60 см.

Матеріал: полотно, олійні фарби.

Тематика практичних занять

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми (форма контролю)	кількість балів
1	Осінній натюрморт. Розмір: 40x50; Матеріал: олійні фарби, полотно	24
2	Осінній пейзаж з елементами архітектури. Розмір: 40x60; Матеріал: олійні фарби, полотно	25
3	Портрет (автопортрет). Розмір: 40x60; Матеріал: олійні фарби, полотно	24
4	Весняний пейзаж. Розмір: 40x60; Матеріал: олійні фарби, полотно	25

Детальне методичне забезпечення самостійної роботи студентів за кожною темою навчальної дисципліни “Живопис, кольорознавство” представлено у системі електронного навчання Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6324>)

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Макимум балів, які студент може отримати за одне заняття або окремий вид роботи, зокрема тієї, що винесена на самостійне опрацювання, – 5 балів.

5 балів, – здобувач освіти володіє високим рівнем теоретичних знань та практичних навичок з основ живопису та кольорознавства. Творчо вирішує весь комплекс завдань: аналіз постановки, композиція, аналіз форми, лінійно-конструктивна побудова, об'ємно-просторовий план засобами кольору, світлотіні та тону. Демонструє цілісне сприймання. Практично володіє художніми техніками і свідомо підбирає ту чи іншу у вирішенні композиції певного змісту.

4 бали, – здобувач освіти на достатньому рівні володіє теоретичними знаннями і практичними навичками. В аудиторній роботі передано пропорції, об'єм, зроблено конструктивний і перспективний аналіз шляхом тонових та кольорових співвідношень, присутні елементи узагальнення. Студент впевнено володіє і використовує технічні прийоми живопису, проте, роботі властива певна технічна недосконалість у передачі форми та простору, «сухість» або відкритість кольору, що порушує кольорову гармонію, окремі композиційні прорахунки. Попри все робота естетично приваблива.

3 бали, – в практичній діяльності здобувач освіти має певний досвід використання художніх матеріалів, володіє прийомами зображення на елементарному рівні вимог програми. В роботі допущені помилки композиційного, пропорційного характеру, присутній частковий аналіз ліпки форми кольором.

2 бали, – в практичній діяльності здобувач освіти на елементарному рівні сприймає та відтворює предметне середовище або натуру з порушенням пропорційних співвідношень та правил перспективи, характеризує їх однозначно, демонструє слабо розвинуте художньо-естетичне мислення, робота не відповідає поставленій меті. Перелічені помилки вказують на слабку теоретичну підготовку, відсутність практичних навичок.

1 бал, – в практичній діяльності здобувач освіти має початковий рівень образотворчих умінь, примітивність зображення. Грубі порушення композиційного вирішення, відсутність об'єму форми, незавершеність роботи. Результат відповідає низькому рівню якісних показників.

Під час оцінювання завдань для самостійної роботи здобувачів освіти враховується:

1. Самостійність, креативність, новизна;
2. Якість та рівень техніки виконання, колорит;
3. Використання репродукцій відомих митців.
4. Цілісність та завершеність художнього твору.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів.

Самостійна робота оцінюється в контексті загальної роботи студента і є логічним продовженням або етапом аудиторної діяльності. Вона має бути тісно пов'язана з матеріалом, розглянутим на заняттях, та свідчити про поглиблене розуміння теми та здатність до самостійного виконання завдань.

Критерії для оцінки самостійної роботи: чіткість виконання завдання, дотримання заданих технік і матеріалів, рівень оригінальності і креативності, глибина дослідження і розуміння теми, обґрунтованість рішень та своєчасність виконання.

Під час оцінювання самостійних завдань студентів враховуються такі аспекти: самостійність і креативність, що включає аналіз, генерацію ідей, новизну підходу до розв'язання проблеми та аргументованість; доступність, наочність та перевіряність отриманих результатів і даних; використання первинних джерел, системність, достовірність поданого матеріалу, грамотність і стилістика, яка забезпечує зрозумілість тексту та матеріалів і легкість їх сприйняття; а також логічність викладу і коректність посилань на використану літературу та джерела.

Оцінювання завдань для самостійної роботи студентів здійснюється в процесі поточного та підсумкового контролю.

Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

- 1) *традиційні* дидактичні методи та прийоми:
- *словесні*: лекція, розповідь, бесіда, дискусія, дебати, повідомлення, опитування;
 - *наочні*: показ, метод ілюстрацій, метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, задіяння комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація навчальних фільмів, інформаційних відеороликів, мультимедійних презентацій тощо);
 - *практичні*: вправи, практичні роботи тощо.

2) *інноваційні* методи навчання: проблемне навчання, контекстне навчання (як інтеграція навчальної, наукової та практичної діяльності), особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу), перевернутий клас (flipped classroom), метод проєктів;

3) *інтерактивні* методи навчання: корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), колективно-групове навчання («велике коло», мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, навчаючи – вчуся); стимулювання творчої активності студентів (цікаві аналогії; фасилітована дискусія, вирішення ситуативних задач (Case study)); елементи навчального тренінгу.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни “Живопис, кольорознавство”

Попередній контроль здійснюється з діагностичною метою перед вивченням нового модуля чи теми, засвоєння якого має ґрунтуватись на раніше вивченому матеріалі або на початку навчального семестру для з'ясування рівня підготовки студентів з предмета, щоб намітити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Попередній контроль може проводитись у формі контрольної роботи на залишкові знання з обов'язковим аналізом результатів в кожній академгрупі.

Поточний контроль здійснюється у повсякденній навчальній роботі, він полягає у систематичному спостереженні викладача за навчальною діяльністю студентів на занятті і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

З навчальної дисципліни “Живопис, кольорознавство” найоптимальнішою формою проведення поточного контролю є рубіжний перегляд практичних завдань, який проводиться після вивчення кожного змістовного модуля. Цей вид контролю пов'язаний із перевіркою етапу та рівня якості виконання практичної роботи у межах змістовного модуля. Перед студентами, які не засвоїли матеріалу модуля, не виконали практичного завдання чи отримали бали на початковому рівні, ставиться вимога обов'язкового його доопрацювання; для цього їм надається необхідна допомога і визначається термін повторного рубіжного перегляду.

Студент має право на перездачу змістовного модуля, щоб отримати більшу кількість балів.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або по завершенню вивчення навчального компоненту. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи. Підсумковий контроль, згідно з навчальним планом у першому та другому семестрах проводиться екзамен у формі комплексного перегляду екзаменаційною комісією (художньою радою) навчального закладу.

Оцінка, отримана студентом під час іспиту, є основною оцінкою, яка вказує на рівень підготовки студента з цього предмету.

Форми контролю

– *індивідуальний контроль* (кожен студент отримує своє завдання, яке він повинен виконати без сторонньої допомоги);

– *груповий контроль* (група тимчасово поділяється на кілька підгруп (від 2 до 10 студентів) і кожній підгрупі дається перевірочне завдання. Залежно від мети контролю групам пропонують однакові або різні завдання);

– *фронтальний контроль* (завдання пропонуються всій групі з метою з'ясування правильності сприйняття й розуміння навчального матеріалу, виявлення слабких сторін у знаннях здобувачів освіти, недоліків, прогалин, помилок у роботах і відповідях та визначення заходів щодо їх подолання й усунення);

– *взаємний контроль* (активізує діяльність студентів, підвищує інтерес до знань, критичне мислення);

– *самоконтроль/програмований контроль* (можливість самостійно перевірити правильність відповіді чи виконаного завдання. Використовується для організації фронтальної роботи і колективного обговорення індивідуально одержаних результатів).

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Завдання для підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни «Живопис, кольорознавство» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6324>

Форма проведення підсумкового контролю, згідно з навчальним планом, – у формі перегляду. На перегляд (екзамен) виставляються роботи практичного та самостійного курсів здобувачів освіти, для розгляду та визначення загальної кількості балів художньою радою кафедри. Після оцінювання викладач проводить обговорення робіт зі студентами.

Максимальна кількість балів, отримана студентом за екзамен - 40 балів.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (екзамен) – **40 балів**, за національною та ECTS шкалою оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

F	1-34 (незадовільно)	Повна відсутність елементарних практичних навичок. Робота не відповідає вимогам. Незадовільно з обов'язковим повторним курсом.
FX	35-49 (незадовільно)	На рівні розпізнання виконання окремих фрагментів зображення, результат роботи не відповідає вимогам. Незадовільно з можливістю повторного складання.
E	50-59 (задовільно)	Низький рівень образотворчих умінь, примітивність зображення. Грубі порушення композиційного вирішення, відсутність об'єму форми, незавершеність роботи. Результат відповідає достатньому рівню якісних показників.
D	60-69 (задовільно)	При досить невисокому рівні образотворчої грамоти робота приваблює особистим ставленням до виконання. Частково відповідає вимогам кваліфікаційної характеристики. Допущені помилки в композиційному вирішенні, побудові та моделюванні форми, передачі об'єму. Результат роботи відповідає задовільному рівню якісних показників.

С	70-79 (добре)	Роботі властиві добрий рівень теоретичних знань, відтворена значна кількість образотворчих властивостей постановки. Допущені незначні порушення в композиційному вирішенні та передачі форми в просторі. Результати роботи відповідають доброму рівню якісних показників.
В	80-90 (добре)	Роботі властивий добрий рівень професійних вмінь і практичних навичок. Грамотне композиційне вирішення, відповідний рівень аналітичного відтворення форми. Завершеність та узагальненість надають роботі загальну естетичну привабливість. Результат відповідає рівню добре
А	90-100 (відмінно)	Робота виконана відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики, на високому професійному рівні. Грамотне композиційне вирішення, побудова, вдало промодельована форма, передано матеріальність та об'єм, вдало зроблені акценти. Узагальнена та завершена робота. Присутній творчий підхід у виконанні. Художньо-образні якості в поєднанні з відповідним рівнем образотворчої грамоти відповідають відмінному результату якісних показників.

**Розподіл балів, які отримують студенти
I курс I семестр**

Поточний перегляд та самостійна робота						Іспит	Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2		Змістовий модуль №3			
T1	T2	T1	T2	T1	T2	40	100
20		20		20			
Критерії до змістовного модуля №1		Критерії до змістовного модуля №2		Критерії до змістовного модуля №3		Критерії до іспиту	
Вчасно виконане завдання відповідає поставленій меті. Роботі властивий високий рівень		Завдання виконано згідно розкладу, на високому професійному рівні. Грамотне		Робота виконана згідно розкладу, відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики, на високому професійному		Підсумковий перегляд, здобувач освіти презентує експозицію завершених академічних	

<p>професійних вмінь і практичних навичок. Грамотне композиційне вирішення, відповідний рівень аналітичного відтворення форми. Завершеність та узагальненість надають роботі загальну естетичну привабливість. Самостійна робота: виконана на відповідному професійному рівні згідно затвердженого зразка.</p>	<p>композиційне вирішення, вдало підібраний мотив, як основний об'єкт зображення, передано плановість, перспективу та колорит, вдало зроблені акценти. Узагальнена та завершена робота. Присутній творчий підхід у виконанні. Самостійна робота: виконана на відповідному професійному рівні згідно затвердженого зразка.</p>	<p>рівні. Грамотне композиційне вирішення, побудова, вдало промодельована форма, передано матеріальність та об'єм, вдало зроблені акценти. Узагальнена та завершена робота. Присутній творчий підхід у виконанні. Художньо-образні якості в поєднанні з відповідним рівнем образотворчої грамоти відповідають відмінному результату якісних показників. Самостійна робота: виконана на відповідному професійному рівні згідно затвердженого зразка.</p>	<p>та творчих (самостійних) робіт на відповідному естетичному рівні згідно вимог та поставленої мети завдань.</p>	
--	---	---	---	--

Приклад для іспиту II курс 2 семестр

Поточний перегляд та самостійна робота									Іспит	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	40	100
20					20	20				
Критерії до змістовного модуля №1					Критерії до змістовного модуля №2				Критерії до іспиту	
Вчасно виконане завдання відповідає поставленій меті.					Робота виконана згідно розкладу, відповідно до вимог кваліфікаційної				Підсумковий перегляд, здобувач	

<p>Роботі властивий високий рівень професійних вмінь і практичних навичок. Грамотне композиційне вирішення, відповідний рівень аналітичного відтворення форми. Завершеність та узагальненість надають роботі загальну естетичну привабливість. Самостійна робота: виконана на відповідному професійному рівні згідно затвердженого зразка.</p>	<p>характеристики, на високому професійному рівні. Грамотне композиційне вирішення, побудова, вдало промодельована форма, передано матеріальність та об'єм, вдало зроблені акценти. Узагальнена та завершена робота. Присутній творчий підхід у виконанні. Художньо-образні якості в поєднанні з відповідним рівнем образотворчої грамоти відповідають відмінному результату якісних показників. Самостійна робота: виконана на відповідному професійному рівні згідно затвердженого зразка.</p>	<p>освіти презентує експозицію завершених академічних та творчих (самостійних) робіт на відповідному естетичному рівні згідно вимог та поставленої мети завдань.</p>	
--	--	--	--

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Розкрийте особливості сприйняття світла і кольору в живописі портрета. Як освітлення впливає на характер та образність портрету?
2. Дайте визначення терміну «портрет» та охарактеризуйте його основні види.
3. Поясніть роль колориту у створенні психологічної виразності портрета.
4. Дайте визначення терміну «локальний колір» та його значення в живописі обличчя.
5. Дайте визначення терміну «тональні відношення» та поясніть їх роль у передачі об'єму голови.
6. Дайте визначення терміну «моделювання форми кольором».
7. Поясніть поняття «теплі та холодні відтінки» у живописі людської шкіри.
8. Дайте визначення терміну «нюанс» та його значення в передачі пластики обличчя.
9. Дайте визначення терміну «контраст» і наведіть приклади його використання в портретному живописі.
10. Опишіть підготовчий етап роботи над портретом олійними фарбами (від композиційного вирішення до підмальовку).
11. Дайте визначення терміну «підмальовок» у портретному живописі та

- пояснить його функцію.
12. Опишіть послідовність виконання портретного етюду з натури олійними фарбами.
 13. Назвіть та охарактеризуйте основні техніки олійного живопису, що застосовуються у портреті.
 14. Пояснить роль анатомії та конструктивної побудови голови у портретному живописі.
 15. Розкрийте значення пропорцій та симетрії в зображенні обличчя людини.
 16. Охарактеризуйте роль фону та його взаємодію з образом портретованого.
 17. Пояснить значення деталей (очі, ніс, губи, руки) у створенні цілісного портретного образу.
 18. Розкажіть про типові помилки в живописі портрета та способи їх виправлення.
 19. Назвіть основні матеріали й інструменти, необхідні для виконання портрета олійними фарбами.
 20. Пояснить, як досягається цілісність і завершеність портретного живописного твору.

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати **неформальної/інформальної освіти** з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalno-i-ta-neformalnoi-osvity.pdf>)); «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchanni-a-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf> «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6)(https://www.chnu.edu.ua/media/geupxdun/polozhennia-pro-kontrol-i-systemu-otsiniuvannia_2020.pdf). Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС). Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо. За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Рекомендована література

Основна

1. Музика О.Я. Матеріали і техніки олійного живопису: Навч. Посібник. Умань: ВПЦ «Візаві», 2013. 114 с.
2. Печенюк Т. Кольорознавство. Київ: Грані-Т, 2009. 192с.
3. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво. Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 216с.
4. Прищенко С.В. Кольорознавство: Навч. Посібник/ за ред. Проф. Є. А. Антоновича. Київ: Альтепрес, 2010. 354 с.
5. Кириченко М.А. Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. Київ: «Вища школа» 2002.
6. Прокопович Т.А. Основи кольорознавства: навч. посіб. Друге видання, доповнене, перероблене. Луцьк, 2022.- 124с.
7. Gottfried Bammes. Der nackte Mensch. В-, 1970.
8. Gottfried Bammes. Sehen und verstehen. В., 1985.
9. Вільчинський В.М. Образотворче мистецтво: 1-2 класи. – К.: 1991. – 128 с.
10. Михайленко Є.В., Яковлев М.І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). К.: Каравела 2004.-304 с.
11. Шпак В.О. Основи живопису. Акварель. Навчальний посібник. – Київ, 2013.-256 с.: іл.
12. Туманов І.М. Рисунок. Живопис. Скульптура. Теоретико-методологічні основи комплексного навчання. Львів: Аверс, 2010. 496 с.

7.2. Допоміжна.

1. Від ремесла до творчості: Довідник / Упоряд. Легенький Ю.Г. – К.: Час, 1990.
2. Журнал “Образотворче мистецтво”.
3. Павлов В.П. Сучасна українська акварель. – К.: Мистецтво, 1978. – 39 с.
4. Рубан В. Український портретний живопис. – К.: Мистецтво, 1972.
5. Шовкуненко А.А. Спогади про художника. – К., 1980.
6. Архипенко О. Теоретичні нотатки. // Хроніка 2000. – 1993. - № 7.

8. Інформаційні ресурси

- Курс лекцій з дисципліни, електронна версія – бібліотека
- Журнал «Народне мистецтво»
- Журнал «Образотворче мистецтво»
- Електронні версії книг
- Інтернет ресурси

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагиату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагиату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalno-mu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha/>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.